

Bogdán László

Vaszilij Bogdanov: A színtelenség fövenyén

1.

*Azt hittem eltűzhetek, még időben,
ezért is vártam, míg a telihold
felhőfoszlányok uszályába vész,
és áradni kezd a mélységből kelő
szürke homály. Sétapálcák kopognak.
Névtelen árnyak lépnek ki a vízből.
Nimfomán sellők testük megmutatják!
De amikor kisiklanak a partra,
akkor futni kell, bevárni őket
igen veszélyes, hisz hideg ölük,
(vagy forró lenne mégis, perzselő?)
olyan tájékra csábít, honnan nincsen
visszatérés! Végképpen ott marad, ki
kerge vágyait úzve, fellegekben
járva épp velük üzekedik, a
színtelenség halszagú fövenyén,
hol mindannyian egyedül vagyunk,
fantáziánk rémképeitől már
semmi meg nem menthet, delirálunk,
fagylaltot sem nyalhatunk soha többé.*

2

*Én túlbecsültem képességeim,
mire eszméltem, le kéne lépni,
rájöttem már nem menekülhetek!
Hova is mehetnék a vaksötétben?
Rázott erőtlen, száraz zokogás,
és sajnáltam magam. Mért így ér véget?
Miért nem boldog véget ér, ha már
be kell fejezni? Ennyi volt kimérve? –
vigyorogtam. Viszolyogva túrtem
az árnyak sanda érintéseit,
a sellők perverz-vad simogatását.
Izgatni kezdett van-e clitorisuk?*

*elélveznek, ha érintgetem őket,
hímtagom dugva akármilyen részbe?
ha lábuk nincs, mi van lábuk között,
s milyen egy sellő, amikor liheg,
amikor hörög, mikor nyársra húzzák?
irigy társnői akkor mit csinálnak,
soruk kivárva mennek ők is el,
a színtelenség fövenyén forogva?*

3

*S akkor az ember más lesz hirtelen,
cincogó, szürke kisegérré válik,
tudja, már várja egy egérfogó,
valahol a hátrálás útszélén,
hol egykor a szellem lépteit
követte holdfény sütötte grádicson,
és remélte nem talál rá a macska,
de megtalálta és végzett vele,
verebek után, desszertnek ette meg,
úgyhogy ő most már van is, meg nincsen is,
nincs, mert megették, ez vitathatatlan,
és van, mert zokog, ez is kétségtelen,
fakó árnyak köz lassúdan lebeg,
a tiszta légben teste, nos teste sincs.
Leszámolt végre a hús bűneivel,
senkit nem evett meg, épp ellenkezőleg,
őt zabálta fel egy pákosztos macska,
ha akarjátok, kósza gondolat,
ideje, hogy tervét végrehajtván,
végre beköltözzön egy szabad versbe.*

4

*Mi lesz velem? Mi lesz veled? Hisz nem vagy,
Nem is szerethetlek reménytelen?
Az ég korlátjairól sem lógathatom lábam,
hiszen lábam sincs, megevett egy macska,
testetlen, baljós árnyék, ez vagyok,
e nyomasztó ténytet nem lehet eléggé
hangsúlyozni: én csak sugallhatok,
szám sincsen, hogy egyfolytában mondjam
tragédiám! Vagyok is, meg nem is.
Verssorok mögül tűnök fel riadtan,
Kopár fennsíkon dúltan hahotázom,
szélbe szóródva, holdsugár kerengtet
és fagyaltot sem nyalhatok soha,*

*lábam sem fájhat többé, nincsen lábam,
infarktust sem kaphatok, májcirrózist,
se szívem, se májam, felhőkarcolók
között suhanva hallucinálok,
lányok többé már nem húznak magukra,
de autók se üthetnek el, vonatok,
repülőkről se dobhatnak le többé!*

5

*Csörögve tolvaj szarkák jönnek értem,
de csőrük megragadni nem tud többé,
ha akarok, suhanhatok velük
fáról fára, leszállhatok a fűre,
vízre, ha úri kedvem úgy kívánja,
nádirigókkal írni verseket.
Részt vehetek a tolvajlásaikban,
meglehetem a függöny résein,
a vetkőző, gyönyörű lányokat.
A tükörben megfeszül a testük,
amint lehull a fodros alsósoknya,
s szétvetett lábbal egy lavór fölött
mosdanak. Sőt! Én lehetnék a szappan,
érintgethetném szeméremajkaik,
minden lehetnék, boldogan halok,
azaz boldogan halnék, ha még élnék?
Vagyok, vagy nem vagyok? Ez itt a kérdés?
Amilyen frappáns, olyan felesleges.
Mért is kellene test egy boldog árnyak,
ha fénysugárként libbenhet tova?*

*A bizarr versciklus – ahol láthatólag dönt, a test földi vonulásának kényszerű befejeződése után, a porhüvelyét odahagyó lélek, az őt annyira izgató anima, fénysugárrá változva libben tova, egy másik világba – 1982 augusztusában íródott, augusztus végén mexikói utazásomból megtérve már ott várt az íróasztalomon, s keveset mondok, ha bevallom, hogy eszméletlenül meghökkenett. Elsősorban eltűnt az elmúlt hónapok, évek verseire oly jellemző személyes hang, ez a versciklus frivolan személytelen volt, ironikusan távolságtartó, kezelte a témáját, forgatta, mint egy kaleidoszkópot, így a nyitókép, bolyongás a színtelenség fövényén, több változatban is feltűnik, állandóan változtatva alakját ég belénk. Ami az ajánlást illeti, említettem már, hogy a nyolcvanas évek elején verseket fordíthatott magyar költőktől egy antológiába, így ismerkedett meg Kálnoky László groteszk verseivel is, aki „A színtelenség fövényén” című, általa lefordított versében, többek között ezeket írja:

*„Már rég le kellett volna rombolni magamat ezt a stílustalan
ősrégi tornyot vagy jégtoronyként állni a téli mezőn
útnak indulni gólyalábakon, az ismeretlen hősi halottak
szigete felé átúszni a tengersizorost a gyöngyhalászok
kését szorítva alsó és felső fogsorom közé
halálos sugárzásban elenyészni ama megtaláltak között
boldogtalan szívvel nyújtózni el a színtelenség boldog fővenyén”
hát ez mozgathatta meg nyughatatlan nagyapám képzeletét... –*

Tatjana Bogdanova